Hz. Muhammed'in (sav) Doğduğu Çevre

Çalışma Kâğıdı · 30 Soru · Kolaydan Zora

Ad Soyad _____ Sınıf / No _____ Tarih _____

KONU ÖZETİ

- Hz. Muhammed (sav), Arap Yarımadası'nın **Hicaz** bölgesindeki **Mekke**'de doğmuştur. Kur'an'a göre yeryüzündeki ilk mabet olan **Kâbe** Mekke'dedir (Al-i İmran suresi, 96. ayet). Kâbe'yi Hz. İbrahim ile oğlu Hz. İsmail aynı temeller üzerine yeniden inşa etmiştir.
- Putlara tapma, soyla övünme, adaletsizlik, kibir ve zayıfları ezme yaygın olduğu için İslam'dan önceki bu döneme **Cahiliye Dönemi** denir. Cahiliye yalnızca bir zaman dilimi değil, bir **zihniyettir**; Hz. Peygamber Veda Hutbesi'nde Cahiliye âdetlerinden uzak durulmasını istemiştir.
- **Dinî hayat:** En yaygın inanış **putperestlikti**. Allah'a ortak koşmaya **şirk**, ortak koşana **müşrik** denir. Hz. İbrahim'in tevhit inancını sürdüren **hanifler** ve az sayıda Hristiyan da vardı.
- **Ekonomik hayat:** İklim sıcak ve kurak, toprak verimsizdi; tahıl **Taif**'ten gelirdi. Geçim **ticaret, hayvancılık** ve **el sanatlarına** dayanırdı. Göçebelere **bedevi** (ticaret, hayvancılık), yerleşik yaşayanlara **hadari** (ticaret, el sanatları) denirdi. Kâbe'nin ziyaret edilmesi ticareti canlandırırdı.
- **Siyasi hayat:** Halk **kabileler** hâlinde yaşardı; kabile, aynı atadan gelen ve kan bağıyla bağlı topluluktur. Düzenli bir devlet ve hukuk yoktu. **Kabile reislerinin** mutlak otoritesi yoktu, yalnızca hakemlik yaparlardı; önemli işler büyüklerin meclisinde konuşulurdu.
- **Sosyal hayat:** Panayırlar kurulur, **şiir yarışmaları** yapılırdı; şiir ve hitabete önem verilir, sözlü kültür yaygındı, okuryazar azdı. Toplum **hürler ve köleler** olarak ayrılır; kadınlara ve kız çocuklarına değer verilmezdi. İçki, kumar, hırsızlık ve yağmacılık yaygındı; zenginlik adil paylaşılmazdı.

KOLAY Isınma Soruları (1–10)

1 Boşlukları doldurunuz.
a) Hz. Muhammed (sav), Arap Yarımadası'nın ..... bölgesinde bulunan ..... şehrinde doğmuştur.
b) Kur'an'a göre yeryüzündeki ilk mabet ..... 'dir.
c) İslam'dan önce Arapların yaşadığı, putperestlik ve adaletsizliğin yaygın olduğu döneme ..... Dönemi denir.

2 Kavramları tanımlarıyla eşleştiriniz.
1) Put 2) Şirk 3) Müşrik 4) Hanif
a) Allah'a ortak koşan kişi
b) Tapınmak için taş, ağaç, topraktan yapılan nesne
c) Hz. İbrahim'in tevhit inancını benimseyen kişi
ç) Allah'tan başka ilah olduğuna inanıp ona tapmak

3 Kâbe'yi aynı temeller üzerine yeniden inşa eden peygamberler hangi seçenekte verilmiştir?

A) Hz. Yakub ve Hz. Yusuf
B) Hz. Musa ve Hz. Harun
C) Hz. Davud ve Hz. Süleyman
D) Hz. İbrahim ve Hz. İsmail

4 Aşağıdaki ifadelerin başına doğruysa **D**, yanlışsa **Y** yazınız.

( ) Mekke'nin toprakları tarıma çok elverişliydi.
( ) Mekke halkı tahıl ihtiyacını Taif'ten karşılıyordu.
( ) Cahiliye Dönemi'nde şiir ve hitabete önem verilirdi.
( ) Kabile reisleri mutlak otoriteye sahipti.

5 Göçebe yaşayanlara ne ad verilirdi?

A) Hadari B) Hanif C) Bedevi D) Müşrik

6 Mekke'de insanların geçim kaynaklarından **üçünü** yazınız.

7 "Kabile" ne demektir?

8 Aşağıdakilerden hangisi Cahiliye Dönemi'nde yaygın olan davranışlardan biri **değildir**?

A) Zenginliği herkesle adil paylaşma
B) Zayıfları ezme
C) Kız çocuklarına değer vermeme
D) Soyla övünme

9 Mekke'de yılın belli zamanlarında kurulan ve farklı kabilelerden insanların katıldığı büyük pazarlara ne ad verilir? Burada hangi etkinlik yapılırdı?

10 Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu dönemde Mekke'deki dinî inanışlardan **üçünü** yazınız.

ORTA Pekiştirme Soruları (11–20)

11 Kâbe'nin Mekke'nin **ekonomik** hayatına katkısı aşağıdakilerden hangisidir?

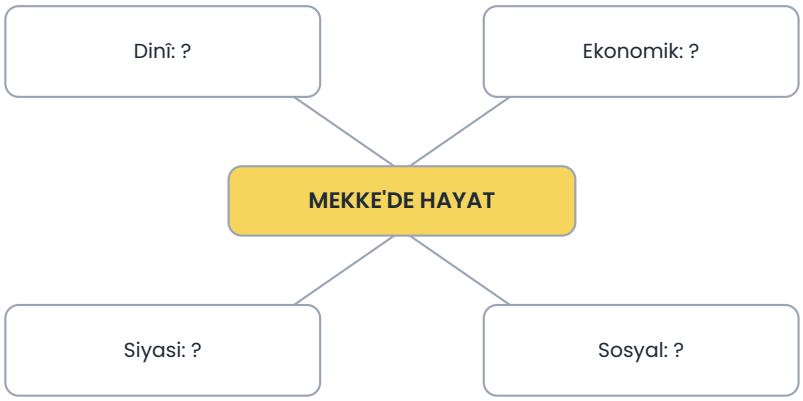
A) Tarımsal üretimi artırması
B) Ziyaretçiler sayesinde ticaretin gelişmesi
C) Kabilelerin birleşip devlet kurması
D) Kölelerin özgürleşmesi

12 Bedevi ve hadarilerin geçim kaynaklarını karşılaştırınız. **Ortak** olan geçim kaynağı hangisidir?

	Bedeviler	Hadariler
Yaşam tarzı	Göçebe	Yerleşik
Geçim kaynağı	Ticaret, hayvancılık	Ticaret, el sanatları

13 Mekke'de kabileler arasında sık sık anlaşmazlık çıkmasının nedenlerinden **ikisini** yazınız.

14 Verilen kavramları ilgili oldukları alanlara yerleştiriniz.
(put – ticaret – kabile reisi – şiir – hanif – bedevi – kabile – panayır)

15 "Cahiliye sadece tarihî bir zaman dilimi değil, bir zihniyettir." Bu sözle ne anlatılmak istenmektedir?

A) Cahiliye Dönemi'nde hiç iyi insan yoktu.
B) Cahiliye Dönemi hiç yaşanmamıştır.
C) Cahiliye yalnızca Mekke'ye özgüdür.
D) Cahiliye davranışları günümüzde de görülebilir.

16 Cahiliye Dönemi'nde kölelerin ve kadınların durumunu kısaca açıklayınız.

17 Mekke'nin iklim ve toprak yapısının halkın geçim kaynaklarına etkisini açıklayınız.

18 Cahiliye Dönemi'nde **sözlü kültürün** yaygın olmasının sebebi aşağıdakilerden hangisi olabilir?

A) Okuryazar sayısının az olması
B) Kâğıdın çok ucuz olması
C) Okulların yaygın olması
D) Kütüphanelerin çok olması

19 Kartlarda Mekke'deki hayatla ilgili bilgiler verilmiştir. Her kartın hangi alanla (dinî, ekonomik, siyasi, sosyal) ilgili olduğunu yazınız.

1 Önemli konular büyüklerin meclisinde konuşulurdu.

2 Kâbe'nin çevresinde putlar vardı.

3 Tahıl ihtiyacı Taif'ten karşılanırdı.

4 Şiir yarışmaları düzenlenirdi.

20 Hz. Peygamber'in Veda Hutbesi'nde Müslümanlardan neyi istediği aşağıdakilerden hangisinde verilmiştir?

A) Yalnızca ticaretle uğraşmalarını
B) Cahiliye Dönemi'nin olumsuz âdetlerinden uzak durmalarını
C) Kabilelerine göre ayrılmalarını
D) Şiir yazmayı bırakmalarını

ZOR Düşünme Soruları (21–30)

21 Metni okuyunuz.
"Mekke'de güçlü ve zengin kabileler servetlerini artırırken fakirler ve köleler insanlık dışı muamelelere maruz kalıyordu. Adalet yerine soy üstünlüğü ve servet ön plana çıkıyordu."
Bu metinden Cahiliye toplumu hakkında hangi sonuca **ulaşılamaz**?

A) Toplumda sosyal adalet yoktu.
B) Soy ve servet üstünlük ölçüsü sayılıyordu.
C) Güçsüzlerin hakları korunuyordu.
D) Toplumda ahlaki bozulma vardı.

22 Cahiliye Dönemi'nde görülen aşağıdaki davranışlardan hangilerinin günümüzde de görülebildiğini yazınız ve **bir** tanesinin topluma zararını açıklayınız.
soyla övünme – zayıfları ezme – kibir – adaletsizlik

23 Bir öğrenci şöyle diyor: "Cahiliye Dönemi'nde Mekke'de herkes putlara tapıyordu." Bu görüş doğru mudur? Açıklayınız.

24 Tabloda Mekke'nin bazı özellikleri ve bunların sonuçları verilmiştir. Hangi satırdaki neden–sonuç ilişkisi **yanlıştır**?

	Neden	Sonuç
1	Toprak verimsizdi.	Halk ticarete yöneldi.
2	Kâbe çok ziyaret edilirdi.	Ticaret gelişti.
3	Ortak hukuk sistemi yoktu.	Kabileler arasında anlaşmazlık çıkardı.
4	Okuryazar azdı.	Yazılı kültür çok gelişti.

25 Kabile reislerinin "hüküm vermeyip yalnızca hakemlik yapmasının" toplumsal düzene etkisini değerlendiriniz.

26 Hz. Muhammed'in (sav) doğduğu çevreyi bilmek, onun hayatını anlamamıza nasıl katkı sağlar?

A) Yalnızca Mekke'nin coğrafyasını öğreniriz.
B) Bu bilgilerin hiçbir önemi yoktur.
C) Onun hangi şartlarda yaşadığını ve getirdiği mesajların önemini daha iyi kavrarız.
D) Onun hiç zorlukla karşılaşmadığını anlarız.

27 Metni okuyunuz.
"Panayırda şiir yarışması başladı. Bir şair kabilesinin soyunu ve zenginliğini överek diğer kabileleri küçümsedi. Seyirciler ise kendi kabilelerinin şairlerini alkışlayıp diğerlerini yuhaladı."
Metin Cahiliye Dönemi'nin hangi özelliklerini yansıtmaktadır? **İki** tanesini yazınız.

28 Aşağıdakilerden hangisi Kur'an'ın "şirk" olarak nitelendirdiği inanışa örnektir?

A) Allah'ın birliğine inanmak
B) Allah'la birlikte putlara da tapmak
C) Kâbe'yi ziyaret etmek
D) Ticaretle uğraşmak

29 Aşağıdaki kavramlardan hangisi Mekke'nin **siyasi** hayatıyla ilgili **değildir**?

A) Kabile B) Kabile reisi C) Meclis D) Panayır

30 Cahiliye Dönemi'nin toplumsal sorunlarından **üçünü** yazınız ve her biri için İslam'ın getirdiği bir çözümü belirtiniz.

Takıldığın soruyu işaretle, konu özetine tekrar göz at. Başarılar!
Diğer konuların çalışma kâğıtları ve deneme sınavları: **maarifpdf.com.tr**